

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.03.1999, sp. zn. 5 Tz 15/99, ECLI:CZ:NS:1999:5.TZ.15.1999.1

Číslo: 40/2000

Právní věta: Jestliže po rozhodnutí Nejvyššího soudu podle § 270 odst. 1 tr. ř. státní zástupce vrátil věc vyšetřovateli podle § 174 odst. 2 písm. d) tr. ř., je vyšetřovatel vázán právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil (§ 270 odst. 4 tr. ř.), a to ve stejném rozsahu jako státní zástupce, jemuž byla věc Nejvyšším soudem podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázána, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Vyšetřovatel nemůže provedení takových úkonů odeprít podle § 164 odst. 5 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.03.1999

Spisová značka: 5 Tz 15/99

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Stížnost pro porušení zákona

Předpisy: 141/1961 Sb. § 164 odst. 5
§ 174 odst. 2 písm. d
§ 270 odst. 1 a 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona zrušil usnesení vyšetřovatele Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Prachaticích ze dne 8. 10. 1998 sp. zn. ČVS: OVV-507/96 a tomuto přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 1998 sp. zn. 5 Tz 15/98 bylo vysloveno, že trestním příkazem Okresního soudu v Prachaticích ze dne 28. 8. 1997 sp. zn. 4 T 140/97 a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 a § 314e odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněné H. L.

Trestní příkaz byl zrušen v celém rozsahu a byla zrušena všechna další rozhodnutí na zrušený trestní příkaz obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu státnímu zástupci v Prachaticích bylo přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Vzhledem k řadě pochybení při zjišťování skutkového stavu věci i při hodnocení důkazů, na něž bylo podrobně poukázáno v odůvodnění rozsudku, bylo státnímu zástupci uloženo vyslechnout jako svědka E. S., poučit ho též jako poškozeného podle § 43 tr. ř., pokud by bylo zjištěno, že je poškozeným v této věci, a jeho výsledkem mělo být též zjištěno, zda před 29. 12. 1992 byla mezi ním a obviněnou uzavřena dohoda o plné moci, co bylo jejím obsahem a proč byla plná moc podepsána až 2. 10. 1995. K těmto otázkám měla být vyslechnuta i obviněná H. L. V případě, že by E. S. byl poškozeným, měl být poučen též ve smyslu § 163a odst. 1 tr. ř. a dotázán, zda souhlasí s tím, aby bylo pokračováno v trestním stíhání obviněné, která je jeho sestrou. Nejvyšší soud v odůvodnění rozsudku výslovně poukázal na ustanovení § 270 odst. 4 tr. ř., podle něhož byl okresní státní zástupce v Prachaticích vázán právním názorem vysloveným v uvedeném rozhodnutí a byl povinen provést procesní úkony, které Nejvyšší soud nařídil. Současně Nejvyšší soud uložil zjistit po dostatečném objasnění věci, zda tu není důvod zastavení trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. h) tr. ř. nebo zda nebude nutno trestní stíhání zastavit z důvodu uvedeného v § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. Pokud by nepřicházela v úvahu tato rozhodnutí, mělo být zvaženo s ohledem na § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř., zda není namístež použití aboličního ustanovení amnestie prezidenta republiky ze dne 3. 2. 1998.

Usnesením vyšetřovatele Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Prachaticích, ze dne 8. 10. 1998 sp. zn. ČVS: OVV - 507/96 bylo podle § 172 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněné H. L. pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., kterého se podle výroku citovaného usnesení dopustila tím, že v polovině měsíce září 1996 a dále dne 16. 10. 1996 odcizila z pole v katastru obce S., které je majetkem bratra obviněné E. S., celkem 28 ks pytlů brambor po 40 kg, které zde mělo nasázeno Zemědělské družstvo Z., čímž způsobila majiteli brambor škodu ve výši 3528 Kč.

Proti tomuto usnesení podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněné H. L. Ve stížnosti pro porušení zákona namítl, že napadeným usnesením byl porušen zákon v neprospěch obviněné v ustanoveních § 2 odst. 5, 6, § 11 odst. 1 písm. a) a § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř., jakož i v ustanovení článku I písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. 2. 1998. Poukázal na to, že požadavky Nejvyššího soudu nerespektoval vyšetřovatel ani okresní státní zástupce. Vyšetřovatel sice vyslechl jako svědka E. S., kterého také náležitě poučil ve smyslu § 163a tr. ř., avšak formálním nedostatkem výslechu je neurčité vyjádření svědka, zda souhlasí s pokračováním trestního stíhání obviněné. Zcela nedostatečný z hlediska formálního i věcného je výslech obviněné, neboť vyšetřovatel se omezil pouze na předestření výpovědi svědka E. S. obviněné a prohlášení obviněné, že s touto výpovědí souhlasí a nemá, čím by ji doplnila. Obviněná nebyla dotázána na plnou moc z roku 1992 a nebyla vyzvána k předložení této plné moci. Vyšetřovatel též opomenul, že aplikace amnestie předpokládá, že obviněný je pro určitý trestný čin důvodně stíhán a nepřichází v úvahu zastavení trestního stíhání z důvodů pro něj příznivějších, zejména tedy podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. Pochybení je tím zřejmější, že na tuto skutečnost byl vyšetřovatel Nejvyšším soudem výslovně upozorněn.

V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením byl porušen zákon v neprospěch obviněné H. L. v citovaných ustanoveních trestního řádu a článku I. písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. 2. 1998, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. toto usnesení zrušil a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i správnost řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že zákon byl porušen z důvodů, na něž poukazuje stížnost pro porušení zákona.

Je třeba zcela přisvědčit názoru vyslovenému ve stížnosti pro porušení zákona, že vyšetřovatel se

neřídil právním názorem a neprovedl všechny procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil rozsudkem ze dne 1. 4. 1998 sp. zn. 5 Tz 15/98.

Citovaným rozsudkem bylo podle § 270 odst. 1 tr. ř. okresnímu státnímu zástupci v Prachaticích přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Okresní státní zástupce v Prachaticích dne 18. 5. 1998 podle § 174 odst. 2 písm. d) tr. ř. věc písemným opatřením vrátil vyšetřovateli se závaznými pokyny k doplnění a stanovil k tomu lhůtu do konce července 1998. Vyšetřovatel Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Prachaticích neodepřel splnění pokynů okresního státního zástupce pro jejich nezákonnost podle § 164 odst. 5, věty druhé, tr. ř. (za uvedené procesní situace tak ostatně ani učinit nemohl), a měl proto provádět vyšetřovací úkony samostatně a byl plně odpovědný za jejich zákonné a včasné provedení (§ 164 odst. 5, věta první, tr. ř.). Vzhledem k výše uvedenému postupu okresního státního zástupce byl vyšetřovatel ve smyslu § 270 odst. 4 tr. ř. vázán právním názorem Nejvyššího soudu a byl povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil v rozsudku ze dne 1. 4. 1998 sp. zn. 5 Tz 15/98.

Vyšetřovatel sice vyslechl svědka E. S., kterého vzhledem k příbuzenskému poměru k obviněné poučil podle § 163a odst. 1 tr. ř., avšak z protokolu není patrné, zda souhlasí jako poškozený, aby v zahájeném trestním stíhání obviněné bylo pokračováno. Naprosto nedostatečným způsobem pak vyšetřovatel vyslechl obviněnou. Obviněná nebyla vyslechnuta k tomu, zda mezi ní a svědkem E. S. byla před 29. 12. 1992 uzavřena dohoda o plné moci, co bylo jejím obsahem a proč plná moc byla podepsána svědkem E. S. až 2. 10. 1995. Přitom právě na zjištění těchto skutečností se měl vyšetřovatel zaměřit, jak bylo výslovně uloženo v citovaném rozsudku Nejvyššího soudu. Místo toho výslech odbyl tím, že obviněnou seznámil s protokolem o výslechu svědka E. S. a výslech omezil na prohlášení obviněné, že protokol je pravdivý a nemá, co by k němu doplnila. Takový postup je však v rozporu s ustanovením § 92 tr. ř. Prohlášení obviněné, že protokol o výslechu svědka E. S. je pravdivý a nemá, co by k němu doplnila, nelze považovat za důkaz a nelze k němu při rozhodování přihlížet. Výslech obviněného je totiž jedním z důkazů podle trestního řádu. Neúplnosti v dokazování tak vyšetřovatel neodstranil a svým postupem porušil ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., které obsahuje základní zásady trestního řízení, a to zásadu zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a zásadu vyhledávací. Nedostatečně zjištěný skutkový stav věci poté nehodnotil důsledně v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů obsaženou v § 2 odst. 6 tr. ř.

Vyšetřovatel nerespektoval ani právní názor Nejvyššího soudu uvedený v závěru odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 1998 sp. zn. 5 Tz 15/98 o postupu po zjištění skutkového stavu, resp. pokyny státního zástupce vydané ve smyslu § 174 odst. 2 písm. d) tr. ř., které vyšetřovatel nebyl oprávněn odmítnout ve smyslu § 164 odst. 5 tr. ř. Místo toho rozhodl napadeným usnesením podle § 172 odst. 1 písm. d) a § 111 odst. 1 písm. a) tr. ř. o zastavení trestního stíhání obviněné H. L. pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., přičemž v odůvodnění usnesení poukázal na čl. I písm. a) a čl. IV. písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. 2. 1998.

Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením byl v neprospěch obviněné porušen zákon v ustanoveních § 11 odst. 1 písm. a), § 172 odst. 1 písm. d) a § 270 odst. 4 tr. ř. a článku I písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. 2. 1998 a v řízení, jež napadenému usnesení předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

Podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Protože po zrušení napadeného rozhodnutí je nutno učinit ve věci rozhodnutí nové, přikázal Nejvyšší soud podle § 270 odst. 1 tr. ř. vyšetřovateli Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v

Prachaticích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Při novém projednání věci vyšetřovatel znovu a tentokrát podrobně vyslechne obviněnou H. L. k tomu, zda byla před dnem 29. 12. 1992 uzavřena mezi ní a svědkem E. S. dohoda o plné moci, co bylo jejím obsahem a proč plná moc podepsána svědkem E. S. až dne 2. 10. 1995. Pokud by dohodu o plné moci měla, jak se o tom zmiňuje svědek E. S. ve své výpovědi ze dne 1. 9. 1998, nechť je vyzvána k jejímu vydání. Vyšetřovatel vyslechne též svědka E. S., zda jako poškozený souhlasí ve smyslu § 163a odst. 1 tr. ř. s tím, aby bylo pokračováno v trestním stíhání obviněné, která je jeho sestrou. Souhlas či nesouhlas poškozeného E. S. s pokračováním v trestním stíhání obviněné H. L. vyšetřovatel zaznamená do protokolu tak, aby prohlášení poškozeného nevzbuzovalo pochybnosti, zda poškozený souhlasí s trestním stíháním obviněné či nikoliv. Teprve po zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí (§ 2 odst. 5 tr. ř.), vyšetřovatel zvolí postup naznačený již shora s poukazem na předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu v této věci a znovu ve věci rozhodne.

Vyšetřovatel Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Prachaticích, je vázán právním názorem, který vyslovil ve věci Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil (§ 270 odst. 4 tr. ř.).

Protože Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněné, nemůže vzhledem k § 273 tr. ř. v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v její neprospěch.